

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

VI. De Casibus, quibus Exempti Episcopis subijciuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Verba, *Cum, etsi sponte volueris, de Jure nequiveris sine licentia Romani Pontificis renuntiare privilegiis vel indulgentiis libertatis.* Cui consonant *c. Cum venissent 2. §. fin. de In integ. restit. & c. Cum olim 14. P. Nos igitur, hâc Rubr.* quibus ab Innocentio III. Exemptio *Non tam jus suum hoc est, exemptorum quam nostrum,* hoc est Papæ, & *Ecclesia Romana* jus nuncupatur. Ratio est; quia exemptionis privilegium introductum est favore non tam ipsorum exemptorum, quam sedis Apostolicæ ac Papæ, cujus interest, subditos suos ab aliis non judicari, præsertim ab Episcopo alieno: cujus propterea jurisdictionem in se prorogandi facultas clericis diocesanis sine Episcopi sui consensu adempta est, *c. Significasti 18. de Foro compet.* Unde ab Angelo pro renuntiatione allata ratio tota evanescit.

ARTICULUS VI.

De Casibus, quibus Exempti Episcopis sub- jiciuntur.

SUMMARIUM.

85. *Hic subjiuntur in iis, qua sunt Ordinibus Episcopalis;*
86. *In observatione Festorum,*
87. *Censurarum promulgatione,*
88. *Et librorum imprimendorum approbatione;*
89. *Quoad publicas Processiones,*
90. *Solennes benedictiones usumque Pontificalium,*
91. *Et approbationem pro excipiendis Confessionibus,*
92. *In novorum Monasteriorum & conventuum erectione,*
93. *Indulgentiarum promulgatione,*

94. *Et Prædicatione Verbi Divini extra proprias Ecclesias;*
95. *Quoad renuntiationem bonorum, faciendam à Novitiis.*
96. *Et ultimarum voluntatum executiones;*
97. *Quoad lectionem S. Scripturæ in Monasteriis,*
98. *Clausuram Monialium,*
99. *Abbatissarum electiones,*
100. *Et conventuum non habentes debitum numerum personarum;*
101. *In causis Hæreseos,*
102. *Et aliquando in delictis extra Monasteria commissis;*
103. *In causis mercedum & miserabilium personarum.*
104. *Cum elemosynas illiberales exigunt,*
105. *Verbi Divini Prædicationem neglunt,*
106. *Vel publicè prædicant contra B. V. Immaculatam Conceptionem.*

Quantumvis Exempti, ab Episcopali liberati, & Apostolicæ jurisdictioni immediatè subiecti sint, non desunt tamen: imò satis multi sunt casus, quibus ipsi, præsertim Regulares, Episcopis, in quorum diocibus sita Monasteria, vel ipsi existunt: & aliquando, tanquam Ordinario, aliquando verò, tanquam sedis Apostolicæ delegato, subjiuntur.

Primo quidem in omnibus, quæ sunt Ordinis Episcopalis; sicut est petitio sacri Chrismatis, consecratio Ecclesiarum, susceptio Ordinum &c. *c. Veniens 19. de Præscript. ubi Panormit. n. 2. Cochier de Jurisdic. Ord. in Exempt. p. 2. q. 45. n. 16. & Barbosa de Offic. Episc. alleg. 105. n. 65. nisi, vi specialis Privilegii Apostolici, à quocunque Episcopo Catholico possint*

possint ordinari, ut *Lib. 1. Tit. 12. n. 2.* est dictum.

86. Secundò, in observatione Festorum, quæ ab Episcopis in sua dioecesi indicuntur, ex decreto S. Synodi Trident. *Sess. 25. cap. 12. de Regular.* ea enim in Monasteriis & Ecclesiis suis observare, Regulares debent quoad dierum sanctificationem; ut Missam audire vel celebrare, & ab operibus servilibus abstinere teneantur: non etiam quoad Officium Divinum ac Missas: quæ, si propria habent, juxta ritum suum celebrare, non vetantur, *cit. Barbosa n. 34. Piafecius p. 2. Prax. Episc. cap. 3. n. 47. & Lauret. de Franch. Controvers. inter Episc. & Regul. p. 1. n. 2.*

87. Tertiò, in observatione Interdictorum, aliarumque censurarum Ecclesiasticarum: quas, ab Episcopis promulgatas, in suis Ecclesiis observare: & si ii præcipiant, publicare quoque debent, ex decreto ejusdem S. Synodi *cap. 12. cit.* ad quod exempti jam adstringebantur Jure antiquò, *c. Cum Splantare 3. §. Examinatos, cit. Cochier n. 55. Barbosa n. 43. & Lauret. de Franch. cit. p. 1. n. 21.* ubi cum Henriquez *Lib. 13. cap. 40. §. 1. Rodriguez Tom. 2. Regular. q. 112. art. 1. Miranda Tom. 2. Manual. q. 37. art. 12. & Lezana Tom. 1. Q. 2. Regul. cap. 21. n. 19.* & aliis observat, stantibus hujusmodi Interdictis, Regulares Divina officia celebrare non prohiberi certis diebus ac festis propriis, quibus id ipsis per specialia privilegia est permiffum, cum; quòd S. Synodus *cap. 12. cit.* interdicta observari præceperit sine ademptione vel revocatione privilegiorum: tum verò; quòd verifimile non sit, ex mente S. Synodi strictius Ordinariorum, quàm Apostolica interdicta observanda.

88. Quartò, in Censura librorum, non imprimendorum, nisi prius ab Ordinario examinati, approbati que fuerint, ita ita-

tuente eadem S. Synodo *Sess. 4. Decretò de Editione & usu SS. librorum*, ut supra dictum *Tit. 7. n. 10. cit.* Barbosa *n. 24. & Tamburin. Tom. 3. de Jure Abbat. disp. 5. p. 11. n. 56.*

Quintò, in vocatione ad publicas Processiones, & controversiis, de præcedentia in iis, & deductione funerum exortis, juxta ejusdem Concilii *Sess. 25. cit. cap. 13. de Regul. & tradita Lib. 1. Tit. 33. à n. 28.* exceptis tamen quoad vocationem iis, qui in perpetua clausura vivunt, aut quoad Processiones specialiter sunt privilegiati, *cit. Cochier n. 250. & Tamburin. n. 55. §. 81.*

Sextò, quoad solennes Benedictiones, quas facere: & quoad Divina Officia, quæ etiam in Pontificalibus celebrare Episcopi in locis suæ dioecesis exemptis possunt, ut dictum *Lib. 1. Tit. 8. à n. 13. cit. Cochier n. 34. §. 35.*

Septimò, in Approbatione ad excipiendas confessiones secularium, obtinenda ab Episcopo, ex decreto ejusdem Tridentini *Sess. 23. cap. 15. de Reformat. de qua actum Lib. 3. Tit. 7. à n. 29.* Ab eodem Episcopo excommunicari Regulares possunt, quando extra Monasteria sine licentia parochi, etiam secularibus clericis, administrant Sacramentum extremæ Unctionis, vel laicorum nuptiis benedicunt: imò tales excommunicationem ipsò factò incurrunt, *Clement. 1. pr. hâc Rubr. Barbosa alleg. cit. n. 68. & cit. Franch. q. 25. n. 1.*

Octavò, in Ereptione Monasteriorum, tam virorum quàm mulierum, Ecclesiarum vel domorum Orationis in loco non exempto, sine prævia licentia Episcopi Exemptis prohibita ab eodem Trident. *Sess. 25. cap. 3. de Regular. quæ de re actum Tit. 31. à n. 24.*

Nonò, in Promulgatione Indulgentiarum, quæ sine Episcopi licentia fieri non debet, *cit. Trid. Sess. 21. cap. 11. de Ref. quòd decretò,*

Y y

decretò,

decretò, licet de Regularibus nihil statui: multòque minus eos ob Indulgentiarum publicationem, sine tali licentia factam, ab Ordinariis puniri posse, asserat *cit. de Franch. q. 6. n. 11.* sine istorum tamen auctoritate seu licentia Indulgentias publicari ab exemptis, etiam Regularibus, non posse, à S. Congreg. Cardd. Interpp. declaratum, testis est Barbofa *de Offic. Pærochi cap. 16. n. 20.*

94. Decimò, quoad Prædicationem Verbi Divini in Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt; in talibus enim prædicare volentibus Regularibus, ultra suorum superiorum, etiam Episcopi licentia necessaria est, ex decreto Trident. *Sess. 5. cap. 2. V. Si verò, de Ref.* ut sine ista in dictis Ecclesiis contra hujus decreti prohibitionem prædicare ullò modò præsumentes coërceri ac puniri ab Episcopis possint, vigore *Constitut. Gregorii XV.* quæ incipit *Infirmatibili 9.* Febr. 1622. publicatæ, Barbofa in Trident. *cap. 2. cit. n. 22.*

95. Undecimò, quoad Renuntiationem honorum à Novitiis (extra Societatem JESU) faciendam cum licentia Ordinarii: & quoad restitutionem omnium, quæ attulerunt, iisdem, ante professionem à Monasterio recedentibus, faciendam, ex decreto ejusdem S. Synodi *Sess. 25. cap. 16. de Regular. latè declaratò Lib. 3. Tit. 31. à num. 67.*

96. Duodecimò, quoad Executionem ultimarum voluntatum: ad cujus rationes Episcopo reddendas Religiosi etiam exempti compelli: & si in executione deliquerint, puniri ab eo possunt, *Clem. Unic. de Testament. ad quam Rubricam ea de re actum est n. 289.*

97. Decimò tertio, quoad Lectionem S. Scripturæ vel sacræ Theologiæ: quam in Monasteriis & conventibus Regularium, in quibus commodè possit, haberi præcepit S. Synodus Tridentina *Sess. 5.*

cap. 1. V. In monasteriis, de Ref. junctâ S. Congregat. Cardd. Interpp. declaratione, allegatâ à Fagnano in c. Quia nonnullis 4. de Magistr. n. 30. Qua in re, si Abbates & alii Prælati Regulares negligentes sint, eos S. Synodi Patres ad ejusmodi Lectionem habendam ab Episcopis, tanquam sedis Apostolicæ delegatis, oportunitis remediis compelli voluerunt, Fuscus *de Visitat. Lib. 2. cap. 15. n. 73. Piafecijs p. 2. Prax. Episc. cap. 3. n. 41. & Barbofa ad Trident. cap. 1. cit. n. 42.*

Decimòquarto, quoad Claustram sanctimonialium: quam, ut inviolata conservetur, & violata restituatur, magnò studio Episcopi debent procurare, ex decreto ejusdem *Sess. 25. cap. 5. de Regular. cit. Barbofa alleg. 105. n. 31.*

Decimoquinto, quoad Electiones Abbatisiarum: quibus cum superioribus Regularibus per se vel per alios interesse ac præsidere iidem possunt, vigore Decreti S. Congreg. Concilii & *Constitutionis Gregorii XV.* relatæ à Fagnano *in c. Grave 19. de Offic. Ordin. n. 39.*

Decimòsexto, Monasteria & loca Regularia, posthac erigenda, in quibus duodecim Religiosi sustentari & habitare non possunt, & actû non habitant, visitationi, correctioni & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii subjiçiantur, vi Decreti ejusdem S. Congreg. Autoritate Urbani VIII, editi 21. Junii & publicati 22. Septemb. 1623. Fagnanus *in cit. c. n. 78. Qua de re supra Tit. 31. à n. 41.*

Decimòseptimo, in causis Hæreseos & cæteris, spectantibus ad Officium S. Inquisitionis; in his enim Regulares, ubi ejusmodi S. Officium non est, Episcopis subjiçiantur, *c. Ad abolendam 9. §. fin. de Hæreticis cit. Cochier n. 58. & Barbofa num. 56.*

Decimòoctavo, Religiosos, extra Monasteria vel conventualem residentiam in

am in studiorum Universitatibus degen-
tes, visitare, corrigere & si deliquisse
comperiantur, punire iidem possunt, ex
decreto Trident. *Sess. 6. cap. 3. de Ref.*
iunctâ S. Congreg. Cardd. declaratione,
relatâ à Barbofa n. 14. & Tamburin. n. 7.

103. Decimònonò, in Causis mercedum
sive stipendiorum operariis debitorum &
miserabilium personarum, puta vidua-
rum, orphanorum, senio vel diuturnò
morbò laborantium, pauperum: super
quibus debitores Regulares, extra Mona-
sterium degentes, apud Episcopum loci
Ordinarium conventi, ad solutionem
compelli ab eo possunt, ex decreto ejus-
dem S. Concilii *Sess. 7. cap. 14. de Ref.* etsi,
quando intra claustra degunt, coram su-
periore suo Regulari sint conveniendi,
citt. Barbofa n. 21. & Barbofa n. 8.

104. Vigèsimò, adversus eos Episcopi et-
iam censurarum comminatione proce-
dere possunt, quando importunas & illi-
berales eleemosynarum exactiones faci-
unt; ut à turpi quæstu non multum absint:
uti & si horis non debitis, vel in Orato-

riis privatis Missas celebrent: nisi super
hoc privilegiò Apostolicò sint muniti,
vigore Trident. *Sess. 22. decretò de Cele-*
bratione Miss. ubi Barbofa n. 2. 21. & 25.
Laiman. *de Jurisdic. Ordin. cap. 6. n. 116.*
& Pirrhing *Lib. 1. Tit. 31. n. 114.*

Vigèsimò primò, quando obtinen- 105
tes parochias, non exemptas, negligentes
sunt in populo, Verbi Divini prædicatione
pascendo diebus Dominicis ac Festis, aut
prædicandò disseminant scandala & erro-
res, *citt. Sess. 5. cap. 2. de Ref. ubi aliis DD.*
citt. Barbofa n. 24.

Vigèsimò secundò, si in publicis con- 106
cionibus, lectionibus & aliis quibuscun-
que actibus publicè asserere audeant, Bea-
tissimam Virginem in Originali peccato
conceptam esse, ex Decreto S. Congreg.
S. & Universalis Inquisitionis, habitæ in
palatio Apostolico coram Paulo V. 31.
Augusti 1617. Piores hujusmodi casus
artigimus in hujus Operis decursu & ma-
gnò numerò congestos dabunt DD. *citt.*
& Fagnanus in c. *Grave cit. à n. 37.*

TITVLVS XXXIV.

De Purgatione Canonica.

SUMMARIUM.

1. *Istâ reus ostendit suam à crimine in-*
nocentiam,
2. *Aut immunitatem à macula vel de-*
fectu:
3. *Olim per iudicium S. Crucis.*
4. *Juramentum ad Sanctorum Reliquias*
vel sepulchra.

5. *Vel S. Sacramenti Eucharistie sus-*
ceptionem:
6. *Hodie per proprium & compurgato-*
rum juramenta peragitur,
7. *A personis, quas bona fama esse, publi-*
cè interest.
8. *Compurgatores esse debent honeste*
vicinæque,

X y a

g. Et